

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00' sáng Thứ hai ngày 28/03/2022

*****

CHIA SẺ NỘI DUNG HỌC TẬP

ĐỀ TÀI 837

ĐỐI VỚI PHẬT LÝ KHÔNG RÕ,

ĐỐI VỚI NHÂN TÌNH THẾ CỐ CŨNG KHÔNG HIỂU

“Phật lý” là giáo huấn của Phật. Đối với Phật lý, chúng ta không hiểu. Đối với “*nhân tình thế cố*”, có nghĩa là làm sao cho hợp tình, hợp lý, hợp pháp mà chúng ta cũng không hiểu. Vậy thì rất đáng thương! Học Phật là học giác ngộ. Trong tiếng Hán, chữ “*ngộ*” có chữ “*tâm*” đứng đầu, ở bên cạnh là chữ “*ta*”. Người mà “*hiểu ra*” thì được gọi là “*ngộ*”.

Học Phật thì phải hiểu ra được phải quấy tốt xấu, việc gì nên làm và việc gì không nên làm. Thế nhưng có những người càng học lại càng mê. Có nhiều người hỏi tôi về những việc cúng, kính, lễ, tiết. Họ rất chú trọng cúng, kính, lễ, tiết nhưng những việc điều thân, điều tâm thì gần như họ không quan tâm. Người như vậy thật đáng thương! Đối với Phật pháp họ không hiểu, đối với thế pháp họ cũng mờ mịt. Làm thế nào cho hợp tình, hợp lý, hợp pháp, họ đều không biết. Chúng ta nhìn xung quanh cũng thấy những người đáng thương đó rất nhiều. Người đáng thương đó có thể là chính chúng ta!

Trên “*Kinh Đại Thừa*”, Phật nói: “***Phật pháp ở thế gian không hoại thế gian pháp***”. Phật pháp đến thế gian là để làm cho thế gian tốt hơn chứ không hề chướng ngại, không hề làm cho thế gian pháp xấu đi. Thí dụ: Mỗi quốc gia đều có luật pháp. Phật pháp đến nơi nào cũng đều giúp cho người học Phật nơi đó tuân thủ tốt luật pháp và những điều răn dạy của Phật. Mỗi người dân đều cần phải tuân thủ luật pháp và giữ năm giới, nếu sâu hơn nữa là mười thiện. Cho nên Phật pháp không làm tổn hại, không chướng ngại thế gian pháp.

NGŨ GIỚI: Không sát sanh, không trộm cắp, không tà dâm, không nói dối, không uống rượu

THẬP THIỆN:

Thân: Không sát, đạo, dâm

Khẩu: Miệng không nói dối, không nói lời thêu dệt, không nói lời đê bỉ, không nói lời hung ác

Ý: Tâm không tham, sân, si.

Hòa Thượng giải thích “**pháp thế gian**” chính là “**nhân tình thế cố**”. Chúng ta làm gì cũng phải hợp tình, hợp lý và hợp pháp. Nếu chúng ta không học, không tiếp nhận giáo huấn của Thánh Hiền, không học luân lý đạo đức, không tiếp nhận giáo dục ngũ luân và chuẩn mực của người xưa thì làm sao ta làm được hợp tình, hợp lý! Nhưng thế gian rất ít người tiếp nhận. Nhiều năm qua, Hệ thống chúng ta đã tổ chức những lớp học bồi dưỡng chuẩn mực của người xưa, nhưng người tiếp cận được rất ít. Có người nhắn hỏi tôi lớp học đạo đức chuẩn mực ở đâu. Họ ở ngay Cầu Giấy, Hà Nội mà không hề biết về những lớp học văn hóa truyền thống của chúng ta. Làm con phải hiếu thảo Cha Mẹ, làm học trò phải kính trọng Thầy Cô, làm công dân phải kính yêu, tận trung với Tổ quốc. Những đạo lý “**thiên kinh vạn quyển**” như vậy nhưng cũng rất ít người biết. Họ không được dạy nên không hiểu.

Những quán quân chương trình “**Đường lên đỉnh Olympia**” khi có cơ hội đi du học thì hầu hết đều không trở về nước. Họ có trí thông minh, có kiến thức nhưng tình yêu quê hương, dân tộc chưa đủ lớn. Từ lúc con còn nhỏ, Cha Mẹ, Thầy Cô đã dạy con cúi đầu cảm ơn người lớn, cảm ơn Cha Mẹ, Thầy Cô. Đó là những việc nhỏ nhưng hình thành nên tính cách. Từ nhỏ, trẻ chỉ được dạy đàn ca sáo nhị, ngoại ngữ, được dạy cách kiếm thật nhiều tiền và được nuôi dưỡng ước vọng giàu sang nơi phương trời nào đó. Vậy thì lớn lên chúng sẽ như vậy.

Học Phật quan trọng nhất chính là học làm một người tường tận, thông đạt sự lý, thông đạt “**nhân tình thế cố**”. Hòa Thượng nói: “**Người hiện tại ở thế gian này phần lớn đều không rõ lý, không chịu tiếp nhận giáo lý, không hiểu được lẽ nghĩa, không hiểu được nhân tình thế cố nên rất dễ dàng xây ra xung đột**”. Ai cũng cạnh tranh, đấu tranh để chiếm lợi, vậy thì xảy ra xung đột. Người không chịu tiếp nhận khuyến cáo của Phật Bồ Tát, của Thánh Hiền, tất cả hành xử đều theo nghiệp, theo tập khí xấu ác của chính mình, vậy thì việc gì xảy ra chúng ta đều biết rồi.

Hòa Thượng nói: “**Đối với người không hiểu lý, không hiểu lẽ nghĩa thì chúng ta cũng không cách gì dạy bảo cho họ. Tại vì sao họ không thể tiếp nhận? Đây là hiện tượng của xã hội hiện đại này.**” Bài học hôm nay, Hòa Thượng đã dạy chúng ta cách đây hơn 20 năm, lúc đó những điều này đã xảy ra rồi. Ngày nay, những việc này càng rõ nét hơn. Trước đây Hòa Thượng nói: “**Hãy mau mau mà khuyến dạy người ta học tập luân lý đạo đức, chứ vài mươi năm nữa chúng ta co khuyến bảo, có làm ra thì họ cũng sẽ không nghe, không thèm nhìn, sẽ không tiếp cận**”. Thời điểm bây giờ chính là “**vài mươi năm nữa**” kể từ lúc Hòa Thượng nói. Dù thiện tri thức, người hảo tâm cứ nỗ lực khuyến khích họ nhưng họ cũng không có thời gian. Thời đại viễn thông, thời đại 4.0 không còn là thời đại lúa nước nữa nên bây giờ chúng ta ngồi đó nói về đạo đức thì họ cũng không muốn nghe. Họ chỉ cần ngồi bấm điện thoại, đặt hàng, một lúc sau đồ ăn sẽ giao đến tận nhà cho Mẹ.

Hòa Thượng nói: “**Những con người sống trong hoàn cảnh khoa học tiên tiến như vậy, tình người giữa người với người sẽ tan nhạt. Vậy thì khi gặp nhau, con người có còn biết làm thế nào để hợp tình, hợp lý hay không? Chúng ta xem thấy rất nhiều người học Phật nhưng không những đối với**

Phật lý không rõ ràng mà đối với chuyện thế gian họ càng mờ mịt. Họ chỉ tùy theo tập khí, phiền não của chính mình, làm theo tập khí phiền não của chính mình. Con người chìm đắm trong danh vọng lợi dưỡng, không chịu quay đầu. Người như vậy có ngu si không, có đáng thương không? Phải nên biết: Đạo nghiệp của chúng ta không thể thành tựu chính là vì năm dục sáu trần, danh vọng lợi dưỡng trói chặt chúng ta. Sự nghiệp của người ở thế gian cũng không thể thành tựu. Một người tu hành nhưng khởi tâm động niệm, lời nói việc làm tùy theo dục vọng, tùy theo tập khí phiền não của chính mình thì phiền phức này rất lớn!”.

Người tu hành Phật đạo không thể thành tựu, người ở thế gian cũng không thể thành tựu chính là vì danh vọng lợi dưỡng, năm dục sáu trần. Chúng ta quán chiếu xem chúng ta có làm chủ được dục vọng của chính mình, có điều khiển được chính mình không? Nếu chúng ta bị những thứ đó điều khiển, sai sự thì cả đời này chúng ta trôi lăn theo sự sai khiến của tập khí phiền não, hết đời lại trôi lăn theo sinh tử.

Hòa Thượng nói: *“Trong Phật pháp nói “tùy thuận” là tùy thuận theo tánh đức của chính mình, chứ không phải tùy thuận theo tập khí phiền não của chính mình. Tùy thuận theo tánh đức chính là Chân Thành, Thanh Tịnh, Bình Đẳng, Chánh Giác, Từ Bi. Chúng ta tùy thuận tập khí phiền não chính là tự tư tự lợi, chính là tham sân si mạn. Vậy thì sai rồi!”*. Tánh đức của mỗi chúng sanh chúng ta là Chân Thành, Thanh Tịnh, Bình Đẳng, Chánh Giác, Từ Bi. Chúng ta phải tùy thuận theo những tánh đức này.

Có nhiều người thắc mắc tại sao tự tánh có sẵn, thường hằng mà chúng ta rất khó đề khởi. Tự tánh Chân Thành, tự tánh Thanh Tịnh, tự tánh Từ Bi ta đều có sẵn nhưng rất khó đề khởi. Còn những thứ khác như “tự tư tự lợi”, “danh vọng lợi dưỡng”, hưởng thụ “năm dục sáu trần” thì rất dễ đề khởi? Đó là vì thói quen. Cái gì quen thì nó rất dễ dàng dẫn khởi, còn cái gì không quen thì sẽ rất khó dẫn khởi. Vậy thì chúng ta phải cố gắng tập để những cái chưa quen này trở thành quen. Chẳng qua là chưa quen nên chưa thuần thục, khi đã quen rồi thì nhất định sẽ thuần thục. Sáng nay tôi dạy đúng giờ, một lúc sau chuông báo thức kêu. Vậy thì rõ ràng đồng hồ sinh học của thân đã quen với giờ giấc như vậy rồi. Cho dù chuông đồng hồ chưa reo nhưng đồng hồ sinh học đã biết là hết giờ ngủ rồi. Cho nên chúng ta phải cố gắng tập trung làm, làm nhiều lần tự khắc sẽ thành quen.

Hòa Thượng dạy: *“Đơn giản là chúng ta chuyển đổi chứ đừng tìm cách diệt nó. Đối với những tập khí đã quen như tự tư tự lợi, danh vọng lợi dưỡng, hưởng thụ năm dục sáu trần, tham sân si mạn thì ta làm ngược lại. Ta làm ngược lại với 16 chữ này, khi ta quen với những điều tốt rồi thì lúc gặp việc nó dễ dàng dấy khởi”*.

Bài học hôm nay Hòa Thượng nhắc: Chúng ta đối với giáo huấn của Phật thì không rõ ràng, tường tận mà mơ mơ hồ hồ Trong khi giáo huấn của Phật và giáo huấn của Thánh Hiền đều rất tường tận. Đối với thế gian thì chúng ta không biết làm thế nào để hợp tình, hợp lý, hợp pháp.

Trong bài học hôm trước, Hòa Thượng nói: **“Người xưa chú trọng đến ba loại giáo dục làm thế nào để làm tốt mối quan hệ giữa người với người, mối quan hệ giữa người với hoàn cảnh đại tự nhiên, mối quan hệ giữa người với thiên địa quỷ thần”**. Ngài đã dạy chúng ta rất tường tận. Nếu chúng ta làm theo thì đối với Phật lý sẽ không sai, đối với thế pháp thì hợp tình, hợp lý, hợp pháp. Hòa Thượng nói: **“Nhiều người tuy đã học Phật nhiều năm nhưng vẫn chưa làm được, đơn giản bởi vì họ học nhưng không làm, không làm một cách triệt để cho nên không thể có kết quả như mong muốn”**.

Hòa Thượng nói: **“Giáo dục của Thánh Hiền hay giáo dục của Phật Bồ Tát là phải đem thực tiễn ở ngay nơi khởi tâm động niệm, đối nhân xử thế tiếp vật”**. Học không phải là để trang bị cho mình có thêm một mớ kiến thức về Phật học, một mớ kiến thức về giáo dục của Thánh Hiền.

Hòa Thượng nói một câu mà chúng ta phải suy nghĩ: **“Cả đời tôi không có gì tốt ngoài việc “biết nghe lời và thật làm”**”. Chúng ta cũng phải học theo Hòa Thượng là **“biết nghe lời và thật làm”**, thật làm theo giáo huấn của Phật Bồ Tát, thật làm theo giáo huấn của Thánh Hiền, không xen tạp một mảy may vọng niệm. Chúng ta lại biến tấu, làm khác đi một chút, làm giống giống nhưng mà chưa giống. Hòa Thượng nói: **“Ban đầu chúng ta làm chưa giống nhưng phải cố gắng làm cho giống, vậy thì dần dần tập khí phiền não của chúng ta sẽ bị đẩy lùi”**. Nếu chúng ta vẫn để tập khí phiền não chen lẫn thì sau cùng chúng ta vẫn bị phiền não, tập khí sai sự.

Thế gian nói: **“Có thể thắng được ba quân nhưng không bằng chiến thắng được chính mình”**. Chúng ta có thể thắng được nhiều người nhưng không thể thắng được chính mình. Chính mình vẫn bị phiền não sai sự, hễ gặp sự thì tâm tham, sân, si vẫn còn nguyên, vậy thì chúng ta vẫn là một phàm phu nghiệp chướng. Đáng lẽ chúng ta đã có quá trình công phu, tu tập rồi tập khí khó mà sai sự nhưng chúng ta vẫn bị tập khí lôi đi xềnh xệch. Nếu chúng ta không quan sát thấy thì con đường học Phật của chúng ta giống như Hòa Thượng nói: **“Chẳng qua là được ném một chút cánh duyên bên ngoài, còn đạo lý chân thật giải thoát bạn không hề có được!”**

Bài Hôm nay Hòa Thượng nhắc: **“Người học Phật đối với Phật lý, đối với giáo huấn của Phật đã tường tận chưa? Nếu chưa tường tận thì phải làm cho tường tận. Đối với nhân tình thế cố, đối với tất cả thế gian, chúng ta làm ra đã hợp tình, hợp lý, hợp pháp chưa? Nếu đã làm và làm ra mà chưa đạt được hợp tình, hợp lý, hợp pháp thì phải điều chỉnh lại, mau mau mà điều chỉnh lại”**. Mau mau điều chỉnh thì còn kịp, nếu cứ dần dà thì không còn kịp nữa!

Từng bài, Hòa Thượng đều nhắc nhở chúng ta mọi khía cạnh, lĩnh vực đời sống. Nếu không được nhắc thì chúng ta sẽ thờ ơ, chúng ta nghĩ mình làm như vậy là tốt lắm rồi, hoàn toàn hợp tình hợp lý rồi, nhưng cuối cùng chỉ là là hợp tình, hợp lý của mình. Đa phần khi chúng ta làm sai, chúng ta sẽ có cái lý của mình để biện hộ cho cái sai của mình. Nhưng đó chỉ là hợp tình hợp lý đối với mình chứ không phải hợp tình hợp lý đối với tiêu chuẩn của Thánh Hiền, của Phật Bồ Tát. Hợp tình hợp lý phải hợp với tiêu

chuẩn mà Cổ Thánh Tiên Hiền đã đưa ra, chứ không phải là hợp với cách mà mình nghĩ. Chúng ta phải phản tỉnh chỗ này!

Chúng ta học Phật đã khá nhiều năm nhưng chưa tường tận, chúng ta hiểu nhưng làm chưa tới. Phật dạy chúng ta đừng tham sân si mạn. Nếu tường tận rồi thì chúng ta nhất định không tham sân si mạn nữa, nhưng chúng ta vẫn còn tham sân si mạn, vậy thì chúng ta chưa tường tận. Chúng ta biết “*năm dục sáu trần*” sẽ làm chúng ta đọa lạc nhưng chúng ta vẫn còn ý niệm hưởng thụ “*năm dục sáu trần*”. Vậy thì tường tận ở đâu? Chúng ta chưa cảm nhận thấy rằng khổ báo trong ba đường ác là vô cùng đáng sợ cho nên vẫn để mình tùy tiện ném láy những thứ không thật. Bài học hôm nay, Hòa Thượng nhắc người học Phật pháp chúng ta phải rõ Phật lý, đối với thế gian thì phải hiểu để làm ra cho hợp tình, hợp lý, hợp pháp.

*****

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy còn lộn xộn, còn nhiều sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!

Chúng con chân thành cảm ơn!